

Eenige opmerkingen over de misdaad van brandstichting (art. 434 C.P.)

<https://hdl.handle.net/1874/297166>

7

EENIGE OPMERKINGEN

OVER DE

MISDAAD VAN BRANDSTICHTING

(ART. 434 C. P.)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

EENIGE OPMERKINGEN
OVER DE
MISDAAD VAN BRANDSTICHTING
(ART. 434 C. P.)

ACADEMSCH PROEFSCHRIFT,

OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

M^r. J. A. C. ROVERS,

GEWOON HOOGLEERAAR IN DE LETTEREN.

MET TOESTEMMING VAN DEN ACADEMISCHEN SENAAAT

EN

VOLGENS BESLUIT

VAN DE REGTSGELEERDE FACULTEIT,

TER VERKRIJGING VAN DEN

GRAAD VAN DOCTOR IN DE BEIDE REGTEN

AAN DE

UTRECHTSCHЕ HOOGESCHOOL;

DOOR

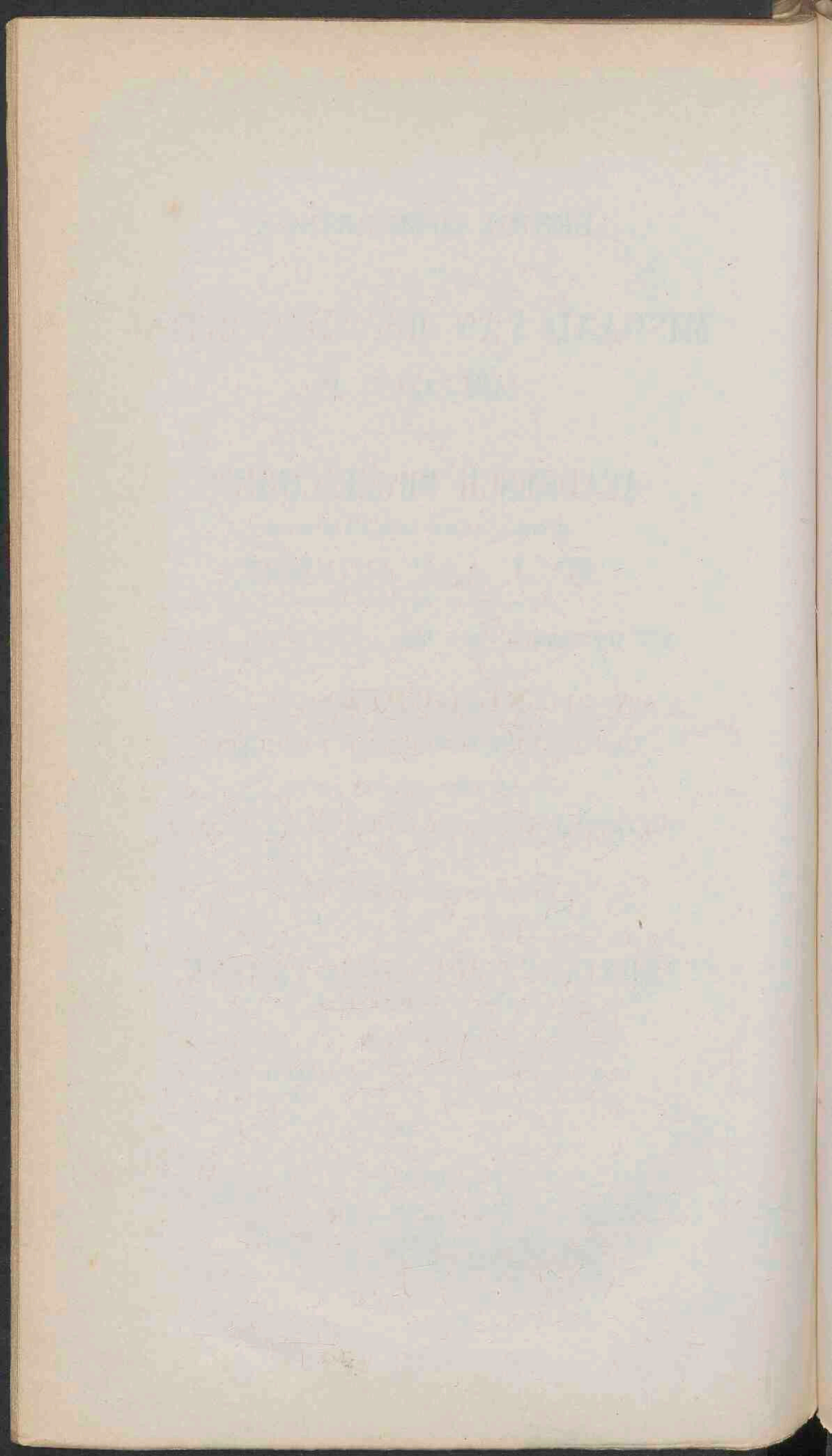
ADRIANUS JOHANNES IMMINK,

geboren te Doesborgh.

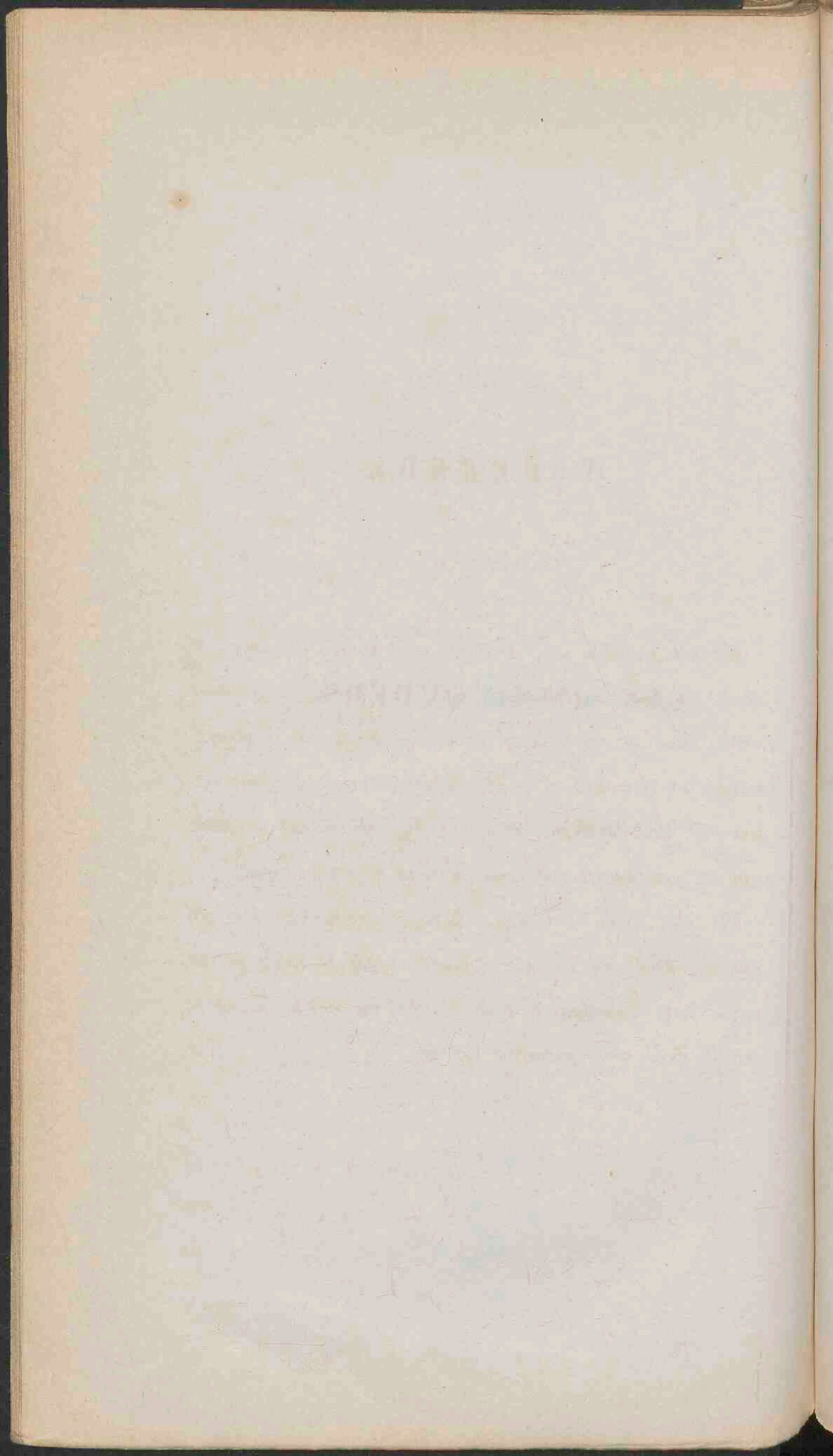
TE VERDEDIGEN

OP DEN 16. DECEMBER 1861, DES NAMIDDAGS TE 2 URE.

UTRECHT,
KEMINK EN ZOON.
1861.

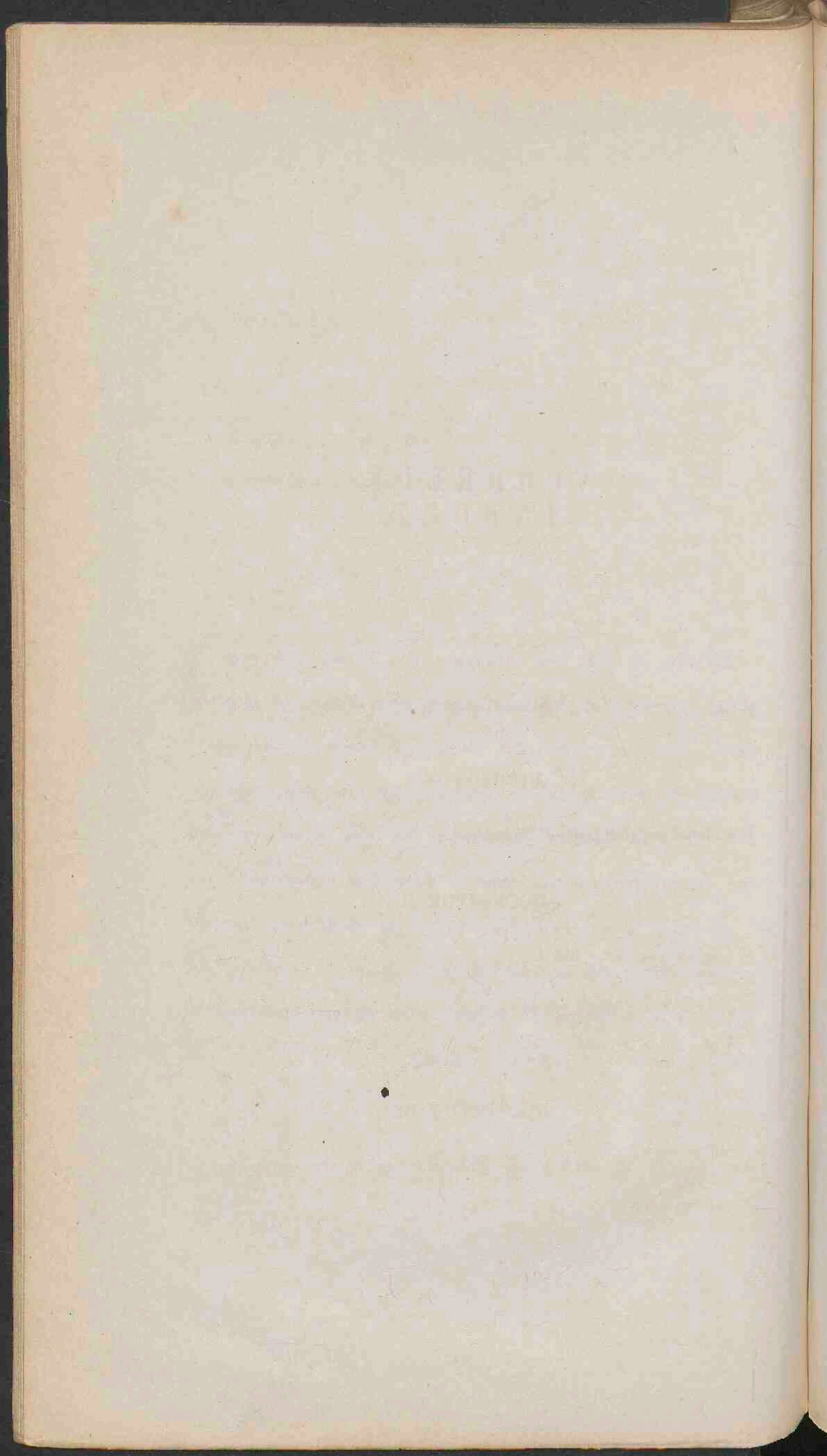
AAN MIJNE OUDERS.

V O O R R E D E.

Bij het verlaten der Academie voel ik mij gedrongen U allen, geachte Hoogleeraren, onder wier leiding ik gevormd werd, dank te zeggen voor de nuttige lessen die ik van U ontving en inzonderheid U, hooggeschatte promotor, VREEDÉ, voor de welwillendheid waarmede Gij mij in het bewerken van dit proefschrift met raad en daad hebt bijgestaan.

En gij, mijne Vrienden, hetzij gij reeds van hier zijt gegaan, hetzij gij nog hier vertoeft, houdt U overtuigd dat mijne beste wenschen U volgen zullen op uw' levensweg en dat ik steeds uwer gedachtig zal zijn.

I N H O U D.

	Pag.
Inleiding.	1

HOOFDSTUK I.

Brandstichting en poging daartoe.	5
---	---

HOOFDSTUK II.

Wijziging van art. 434 C. P.	11
§ 1. In Frankrijk	11
§ 2. Hier te lande	14

HOOFDSTUK III.

Art. 434 C. P. straft alleen brandstichting in den eigendom van anderen.	17
---	----

HOOFDSTUK IV.

	Pag.
Brandstichting in eigen goed is in den regel onstrafbaar. . . .	22

HOOFDSTUK V.

Brandstichting in eigen goed met inzicht, zich de verzekerings- penningen toe te eigenen	27
---	----

HOOFDSTUK VI.

Besluit	31
-------------------	----

INLEIDING.

De misdaad van brandstichting waartegen bij het hier te lande nog geldige art. 434 C. P. is voorzien, werd bijna ten allen tijde en bij ieder volk door de wetgevers met zeer zware straffen bedreigd.

De Romeinen deden de brandstichters den vuurdood sterven ¹⁾, de meeste vroegere Fransche wetgevingen spraken de doodstraf tegen hen uit ²⁾ en „bij ons werden ze gemeenlijk geworgd, met vlamvend vier in haar aangezicht geblakert en haar ligchaam op een rad gestelt” ³⁾: ons eerste Wetboek van Strafrecht bedreigde hen met den strop ⁴⁾.

1) I. 9 D. *de incendi. ruin.*: „Qui aedes combusserit igni necari jubetur.

2) Ord. v. 1669, art. 32, tit. 27. — Wet v. 1791, art. 32, sect. 2 tit. 2.

3) S. van Leeuwen, *Roombch Hollands regt*, Boek IV, Deel XXXVIII, § 10.

Nog in het jaar 1800 werd te Ridderkerk een brandstichter gecondemneerd om geworgd en geblakert te worden. Cf. *Codex novus Batavus*, Dl. I, p. 69.

Over brandstichting volgens Germaansch regt schreef Wilda in: *Das Strafrecht der Germanen*, p. 940 vgg. — en volgens Allemaansch regt, Osenbrüggen in: *Das Alamannische Strafrecht im Mittelalter* (Schaffhausen 1860) p. 354 vgg.

4) *Crim. Wetb. voor het Kon. Holland*, art. 171 vgg.

Een onzer criminalisten uit de vorige eeuw, namelijk Moorman ¹⁾, gaat zoover dat hij volstrekt geene onderscheidingen en graden van strafbaarheid in aanmerking wil nemen, bijvoorbeeld of de brand binnen of buiten eene stad is veroorzaakt; — of de brand in het aangestoken gebouw terstond is gebluscht, alvorens er nog schade was toegebracht, dan of het geheel vernield is.

Sprekende over brandstichters in eigen goed met oogmerk „dat daerdoor het vuur de woonplaats hunner buuren ook aengrijpe en verteere,” zegt hij dat op deze de volle straf moet worden toegepast, ook al was eens anders eigendom niet gedeerd.

Deze gestrengheid bleef bestaan, ofschoon sedert de geschriften van Montesquieu, Beccaria en anderen het licht zagen, langzamerhand het wenschelijke van gematigdheid en zachtheid in het straffen van misdrijven meer en meer was erkend en in toepassing gebracht; zoo bepaalde nog de Code Pénal van 1810 in art. 434, dat al wie opzettelijk in gebouwen, schepen enz. den brand heeft gestoken, gestraft zal worden met den dood.

Om zoo zware straf te regtvaardigen, zette het Exposé des Motifs uiteen hoe brandstichting een van de laaghartigste en verschrikkelijkste misdrijven is, dat gemakkelijk gepleegd en moeilijk te keer gegaan kan worden.

Men wees er op hoe die daad veelmalen onschuldigen treft en geheele huisgezinnen in het verderf stort; menschenlevens in gevaar brengt en eene geheele landstreek verwoest. „Un crime aussi exécration mérité la mort.” ²⁾

1) Verhandeling over de misdaden en derzelve straffen, Boek III, Hooftdeel I, p. 298 en 299.

2) Motifs du Code Pénal.—Séance du Corps législatif du 9 Fevr. 1810.

Hadden reeds de Romeinen door hun *foenus nauticum* getracht zich te beveiligen tegen de gevaren waaraan hun schepen en koopmanschappen ter zee waren blootgesteld, en was al sinds de 15de eeuw de zeeverzekering in Europa bekend geworden; eerst sedert het midden der vorige eeuw begon het denkbeeld dat men zich ook tegen ieder ander dan zeegevaar door verzekering zou kunnen waarborgen, meer en meer veld te winnen.

De rampen en verliezen door brand veroorzaakt van zich af te wenden, daarop was men toen in de eerste plaats bedacht.

Bij Pothier ¹⁾ vinden wij melding gemaakt van eene maatschappij, die te Parijs in 1754 opgericht, ten doel zou hebben om den eigenaren van huizen de schade, die hun door brand mogt overkomen, te vergoeden, waarvoor de deelhouders verplicht zouden zijn, jaarlijks aan de maatschappij eene bepaalde som te betalen.

Verder zegt Pothier dat in zijnen tijd te Parijs reeds twee verzekeringsmaatschappijen bestonden, die zich niet meer uitsluitend bezig hielden met zeegevaar; maar de onderwerpen van waarborg ook uitstrekten tot huizen voor brandschade ten behoeve van eigenaren, die tegen betaling van eene bepaalde som wilden doen verzekeren.

Ook van der Keessel ²⁾ handelt over verzekering van gebouwen en andere goederen tegen brandschade, als over eene bekende zaak.

1) *Traité du contrat d'assurance* n°. 3.

2) *Theses selectae juris Holl. et Zeel.* th. 716. — Jousse, anders zoo uitvoerig, spreekt niet over brandwaarborg-maatschappijen in zijn werk: *Traité de la justice crim. de France*, Paris 1771.

Een gevolg van het oprigten van brandwaarborg-maatschappijen was het plegen van een nieuw, vroeger ongekend misdrijf, dat in den beginne, zoo het schijnt, zelden bedreven, in de laatste jaren schrikbarend is toegenomen.

Want ofschoon gewoonlijk de bepaling gemaakt wordt, dat verliezen of schade door eigen schuld van den verzekerde veroorzaakt, niet ten laste van de verzekeraars zullen komen, zoo trachtte toch meermalen de verzekerde door het in brand steken van zijnen eigendom, zich van de assurantie-penningen meester te maken en zich zodoende uit geldelijke ongelegenheid te redden: en daar de maatschappijen niet altoos even naauwkeurig toezagen of de verzekerde eigendommen ook boven de werkelijke waarde verzekerd waren, werd zoodanig bedrog des te eerder gepleegd.

Eene andere oorzaak van brandstichting is de zoogenaamde *pyromanie*, een soort van krankzinnigheid, die den lijder onweêrstaanbaar aanzet al wat onder zijn bereik komt in den brand te steken: zijne daad wordt dan als niet toerekenbaar beschouwd. In de laatste jaren evenwel wordt deze regtvaardigings-grond minder gereedelijk aangenomen, dan wel vroeger het geval was ¹⁾.

1) Op grond van pyromanie werden vrijgesproken b. v. M. Moonen in 1840 en J. Slot, bij Arrest v. h. Hof v. N. Holland, 22 Dec. 1854. Cf. van den Broecke: De uitoefening der gerechtelijke geneeskunde in Nederland, p. 140.

HOOFDSTUK I.

BRANDSTICHTING EN POGING DAARTOE.

Brandstichting wordt bij ons in art. 434 C. P. aldus omschreven: „Al wie opzettelijk in gebouwen, schepen, schuiten, pakhuizen, werven, bosschen, hakhout of oogsten, hetzij te velde staande, hetzij gekapt, gemaaid, hetzij ook het hout gestapeld of geboscht is en de oogsten in bargaen of op hoopen staan den brand heeft gestoken of brandbare stoffen derwijze geplaatst heeft, om den brand tot deze zaken of eene van die te doen overgaan, zal met den dood gestraft worden.”

Bij eene vergelijking van den Hollandschen met den Franschen tekst, valt het in het oog hoe gebrekkig en onnaauwkeurig onze vertaling is.

Volgens deze toch zou het *enkel plaatsen* van brandbare stoffen derwijze om den brand tot gebouwen enz. te doen overslaan, als strafbare *brandstichting* moeten beschouwd worden, terwijl die *misdad*, zooals zij wordt bedoeld in het tweede gedeelte van het artikel, volgens den oorspronkelijken tekst, bestaat in het *in brand*

steken van aldus *geplaatste stoffen*. De vertaling zou behooren te luiden: „Al wie opzettelijk den brand heeft gestoken in gebouwen — of in brandbare stoffen derwijze geplaatst,” enz.

In het tweede lid van art. 434 C. P. meent Mr. Oldenhuis Gratama ¹⁾, dat enkel gesproken wordt van *poging* tot brandstichting en gezegd hoeverre die poging moet gevorderd, hoe zij moet gerigt zijn. Art. 2 C. P. zou dan in zoo verre toepasselijk wezen, dat de poging moet blijken door uiterlijk bedrijf en tevens tot eenig begin van uitvoering zijn overgeslagen, terwijl de toepasselijkheid van weêrhouden te zijn of hare uitwerking te hebben gemist door toevallige, en van des daders wil onafhankelijke omstandigheden, in dit geval als uitgesloten te beschouwen zou zijn: volgens onze officiëele vertaling toch wordt alleen gevorderd dat de dader brandbare stoffen derwijze *geplaatst heeft*, om den brand tot deze zaken of eene van die te doen overslaan.

Verder zegt hij, dat tot het bestaan van poging noodig is dat de brandbare voorwerpen zoo geplaatst zijn, dat er de brand uit *kan* ontstaan: zoo ook besliste de Hooge Raad ²⁾ dat de woorden *de manière à communiquer le feu* de *mogelijkheid* en niet de *noodzakelijkheid* van de mededeeling van den brand beteekenen ³⁾.

Een ander gevoelen dan dat van Mr. Gratama werd voorgestaan door den Hoogen Raad, als hij besliste: „dat bij art. 434 niet over poging tot brandstichting

1) Opmerk. en Med., Dl. III, p. 5 vgg.

2) H. R. 24 Junij 1845. — H. R. 9 Junij 1846.

3) Hetzelfde wordt door Sautois geleerd in zijne bekroonde verhandeling: Des principes théoriques de la tentative conférés avec le système adopté par le Code Pénal, Chap. III, Sect. III, p. 71.

wordt gehandeld, maar alleen over de misdaad van brandstichting zelve, waaronder door den wetgever is gerangschikt, niet alleen het moedwillig in brand steken van gebouwen, getimmerten, schepen en de verder aldaar vermelde zaken zolve; maar ook het moedwillig in brand steken van brandbare stoffen in diervoege geplaatst, om het vuur tot de gezegde voorwerpen of aan een derzelve te doen overgaan." 1)

Deze uitspraak schijnt op meer aannemelijke gronden te berusten: het hierboven vermelde beroep toch op onze officiëele vertaling doet weinig af: is de Hollandsche tekst verkeerd en onnaauwkeurig overgebracht, dan moet men zich houden aan den oorspronkelijke 2), zoo als meermalen door den Hoogen Raad werd uitgemaakt.

Volgens het Fransche artikel wordt er vereischt dat de brand zij gestoken: *à des matières combustibles placées de manière à communiquer le feu*; de beteekenis van deze woorden is oneindig ruimer: want aldus is het niet noodig dat men de brandbare stoffen zelf heeft geplaatst, maar is het om in de termen van het artikel te vallen voldoende dat men brand steekt in voorwerpen die men aldus geplaatst vond. 3)

Hij nu die dergelijke zaken doet ontvlammen met het doel, zoodoende eigendommen van anderen te vernielen, bedient zich in dat geval van brandstichting in die zaken als van een middel om zijn misdrijf te volvoeren: maar kan men, omdat de Code Pénal het gebruik maken van dat middel met straf bedreigt, zeggen dat door

1) H. R. 9 Junij 1846 (in zake van D. J. Kiepke).

2) Cf. Decreet van 22 Junij 1810 en Besluit van 1 Dec. 1813, § 6.

3) Mr. Wichers, in Bijdragen tot Regtsg. en Wetg., Dl. II, p. 403.

die bepaling juist *poging tot brandstichting* is omschreven? Met hetzelfde regt immers zoude men kunnen beweren, dat art. 277 C. P. poging tot diefstal, art. 314 C. P. poging tot moord, art. 399 C. P. poging tot inbraak straft, terwijl toch in deze gevallen alleen van een delictum sui generis sprake kan zijn.

„Alleen dan bestaat er *poging*”, zegt Mr. van Deinse, „wanneer het aangebragte vuur vóór de ontvlamming wordt weggenomen, en een volvoerd misdrijf, zoodra de tot brandstichting gevorderde uitkomst de *ontvlamming* heeft plaats gevonden ¹⁾.”

In plaats van met Mr. Gratama aan te nemen dat alleen in het tweede gedeelte van art. 434 C. P. poging omschreven wordt, zou men misschien veeleer kunnen zeggen dat het *geheele* artikel niet zoozeer brandstichting zelve als wel de poging daartoe met straf bedreigt: volgens den Franschen tekst immers is het *vernielen door vuur* geen vereischte: het *mettre le feu* ²⁾ en niets meer wordt gevorderd om schuldig te zijn aan de misdaad van brandstichting.

Uit eene vergelijking met sommige artikelen van den Code Pénal blijkt, dat daar niet de uitdrukking *mettre le feu*, maar wel eene bepaalde en toch meer omvattende is gebezigd, zoo bijvoorbeeld in art. 95, dat zegt: „Tout individu qui aura *incendié ou détruit*, enz.” en in art. 439 bepalende: „Quiconque aura volontairement *brûlé ou détruit* enz.”

Alleen reeds *tentative* of *attentat*, woorden die bij de

1) Algem. beginselen van Strafrecht, § 349.

2) Zoo spreker de Duitschers van *Feuer anlegen*; de Engelschen van *to set fire*.

oudere Fransche schrijvers van dezelfde beteekenis waren, zou dus bij art. 434 C. P. gestraft worden ¹⁾.

Sautois ²⁾ zegt dat volgens de letter van art. 434 C. P. het misdrijf van brandstichting bestaat, zoodra *le feu a été mis à des édifices* enz. en de dader met den dood gestraft kan worden, al heeft hij ook het vuur tijdig genoeg weggenomen, zoodat zijne daad geene gevolgen kon hebben.

Dat dit echter niet de bedoeling van den wetgever is geweest blijkt volgens hem uit het opschrift van de afdeeling dat luidt: *Destructions, dégradations, dommages*: een vereischte voor de strafbaarheid is dus dat de brand *schade* heeft veroorzaakt; een bewijs hiervoor is ook dat de woorden „*quelles qu'en aient été les suites*” die men leest aan het slot van art. 301 C. P. dat handelt over vergiftiging, niet voorkomen in art. 434 C. P. *Ontolaming* moet hebben plaats gehad, doch het is niet noodig dat het gebouw geheel of ten deele *vernield* zij.

De misdaad van brandstichting is voltooid, zegt Sautois, wanneer de dader het vuur niet meer kan blusschen en zoodoende de uitkomst zijner misdadige handeling voorkomen.

Hiermede komt overeen art. 625 van het ontworpen Belgische strafwetboek: „Le crime prévu par les articles précédents et d'après les distinctions qui y sont établies est réputé consommé lorsque le feu a fait des progrès tels qu'il n'était plus au pouvoir de l'auteur de s'en rendre maître.”

Verder nog gaat het Thüringsche strafwetboek in art. 166:

1) Ortolan: *Éléments de droit pénal*, § 1048.

2) *Des principes théor. de la tentative*, Chap. II, Sect. II, p. 36.

„Die Brandstiftung wird als vollendet angesehen, sobald der von dem Verbrecher gebrauchte Brennstoff den anzuzündenden Gegenstand durch Entflammen oder Glimmen ergriffen hat.“ Dezelfde bepaling bevat art. 211 van het Saksische Wetboek.

In het ontwerp van Elout en Donker Curtius ¹⁾ werd ingeval van brandstichting de wil voor de daad genomen „en de misdaad als volbragt gehouden, wanneer de dader alles verrigt heeft, 't geen strekken konde om brand te doen ontstaan, al ware ook door eenig toeval, dezelve niet gevolgd.“

1) Boek III, Hoofdst. VI, Afdeel. I, art. 7.

HOOFDSTUK II.

WIJZIGING VAN ART. 434 C. P.

§ 1. *In Frankrijk.*

Eene betwiste vraag was het in Frankrijk vóór 1832, of hij, die zijne eigene verzekerde gebouwen in den brand stak, viel in de termen van art. 434 C. P.

Gedurende de eerste jaren dat de Code Pénal wet was, schijnt brandstichting in eigen goed straffeloos te zijn toegelaten; althans eerst den 11^{den} November 1825 besliste het Hof van Cassatie: „Que mettre le feu à sa propre maison assurée, dans l'intention de toucher le prix de l'estimation que les assureurs se sont engagés de payer en cas de sinistre, c'est commettre le crime d'incendie.”

Algemeen werd deze uitspraak afgekeurd; reeds 19 Maart 1831 deed het Hof van Cassatie de volgende uitspraak: „Que l'art. 434 suppose que le feu aura été mis volontairement à des édifices appartenant à autrui, ou à des matières combustibles placées de manière à

communiquer le feu à ces sortes de propriétés qu'il ne prévoit pas davantage le cas où l'on aurait mis le feu à ses propres édifices assurés; et que, si dans ce cas on nuit aux droits incorporels d'un tiers, ce n'est pas là l'espèce de dommage causé à autrui que la loi punit de mort, puisque l'action du feu n'a pas atteint ou détruit la maison ou l'édifice d'autrui; qu'un édifice assuré n'est pas en effet la propriété de l'assureur, et qu'on ne peut par voie d'interprétation ou d'analogie, atteindre et punir un fait, qui n'est pas qualifié crime ou délit par la loi."

Straffeloos moest nu het bedrog worden toegelaten tegen verzekeraars gepleegd door het in brand steken van eigene verzekerde goederen; het was dus eene behoefte ook in dit opzigt den Code meer volledig te maken en men deed het bij de Wet van 28 April 1832, die het volgende bepaalde:

„Quiconque aura volontairement mis le feu à des édifices, navires, bateaux, magasins, chantiers, quand ils sont habités ou servent à l'habitation et généralement aux lieux habités ou servant à l'habitation, qu'ils appartiennent ou n'appartiennent pas à l'auteur du crime, sera puni de mort.

Sera puni de la même peine, quiconque aura volontairement mis le feu à tout édifice servant à des réunions de citoyens.

Quiconque aura volontairement mis le feu à des édifices, navires, bateaux, magasins, chantiers lorsqu'ils ne sont ni habités, ni servant à l'habitation, ou à des forêts, bois taillis ou récoltes sur pied, lorsque ces objets ne lui appartiennent pas, sera puni de la peine des travaux forcés à perpétuité.

Celui qui, en mettant le feu à l'un des objets énumérés dans le paragraphe précédent et à lui-même appartenant, aura volontairement causé un préjudice quelconque à autrui, sera puni des travaux forcés à temps.

Quiconque aura volontairement mis le feu à des bois ou récoltes abattus, soit que les bois soient en tas ou en cordes, et les récoltes en tas ou en meules, si ces objets ne lui appartiennent pas, sera puni des travaux forcés à temps.

Celui qui, en mettant le feu à l'un des objets énumérés dans le paragraphe précédent et à lui-même appartenant, aura volontairement causé un préjudice quelconque à autrui, sera puni de la réclusion.

Celui qui aura communiqué l'incendie à l'un des objets énumérés dans les précédents paragraphes, en mettant volontairement le feu à des objets quelconques, appartenant soit à lui, soit à autrui, et placés de manière à communiquer ledit incendie, sera puni de la même peine que s'il avait directement mis le feu à l'un desdits objets.

Dans tous les cas, si l'incendie a occasionné la mort d'une ou plusieurs personnes se trouvant dans les lieux incendiés au moment où il a éclaté, la peine sera la mort" 1).

1) Het aldus gewijzigd art. 434 C. P. werd meermalen afgekeurd (o. a. door Mr. A. de Pinto, in Themis, Dl. II, p. 81) inzonderheid het eerste lid als onbillijk, daar het eveneens hem met de doodstraf bedreigt, die zijn eigen tot bewoning dienend huis in den brand steekt, ook al wordt geen menschenleven of eigendom van anderen daardoor in gevaar gebragt, als dengene die eens anders woning in de asch legt.

§ 2. *Hier te lande.*

Nadat reeds sedert 1814 iedere Grondwet de bepaling had ingehouden, dat wij onder anderen meer een eigen Wetboek van Strafrecht zouden hebben, en nadat reeds menig ontwerp was vervaardigd, trachtte de Regering, daar alle pogingen om den Code Pénal te vervangen, vruchteloos waren gebleven, toch eenigzins in de gebreken van het Fransche Wetboek te voorzien; van daar de Wet van 29 Junij 1854 (Staatsblad n°. 102), *houdende eenige veranderingen in de straffen op misdrijven gesteld.*

Meermalen was opgemerkt dat in vele gevallen de straffen door den Code Pénal bedreigd, te streng waren; reeds in 1835 had Mr. Königswarter ¹⁾ er op aangedrongen dat misdaden tegen eigendommen gepleegd, niet met den dood zouden gestraft worden.

Afschaffing van die straf vond hij wenschelijk, bijvoorbeeld in geval van diefstal met de vijf verzwarende omstandigheden, omschreven in art. 381 C. P., en hij beriep zich op deze woorden van Montesquieu ²⁾: „Dans les pays où la peine des voleurs et celle des assassins est la même, on assassine toujours; les morts, y dit on, ne racontent rien.” De dief die weet dat hij zijn diefstal met den dood moet boeten, zal iederen getuige van zijne misdaad om het leven brengen; zoodanige straf is dus gevaarlijk.

Om dezelfde reden wilde hij afschaffing van de dood-

1) Bijdragen tot Regtsg. en Wetg., Dl X, p. 255.

2) Esprit des lois, Livre VI, Chap. XVI.

straf, in geval van brandstichting waarbij niemand is omgekomen.

Dienovereenkomstig bepaalde de Wet van 29 Junij 1854 in art. 13:

„De doodstraf wordt veranderd in tuchthuisstraf van vijf tot twintig jaren, ten aanzien der misdaden van:

5°. brandstichting, omschreven in de artt. 434 en 435 van het Wetboek van Strafrecht, wanneer niet te voorzien was dat eenig menschenleven daardoor in gevaar kon worden gebragt.”

De vraag of de dader *heeft* voorzien, of heeft *kunnen* of heeft *moeten* voorzien dat eenig menschenleven in gevaar *kon* worden gebragt, zal, vreest Mr. Schooneveld ¹⁾ in vele gevallen moeilijkheid opleveren.

Uit de beraadslagingen in de Tweede Kamer ²⁾ zoude men opmaken dat alleen de *mogelijkheid* van het voorzien bedoeld is, althans de Heer van Eck zeide: „Het bewijs dat men het gevaar niet heeft *kunnen* voorzien,” enz.

Toen het ontwerp van de wet van 29 Junij 1854 in de afdeelingen van de Tweede Kamer was onderzocht, werd bij het voorloopig verslag de aandacht der Regering gevestigd op de wijziging van art. 434 C. P. in Frankrijk en op de overname van zoodanige wijziging aangedrongen: doch de Regering heeft, blijkens hare memorie van beantwoording bezwaar gevonden in het aannemen der onderscheiding tusschen brandstichting van eigen goed en dat eens derden.

De wijziging door de wet van 1854 tot stand gebragt,

1) Het Wetb. van Strafrecht met aanteekeningen, ad art. 434.

2) Zitting 2de Kamer 31 Mei 1854.

betrof dus enkel de *straf*; overigens behielden wij het oorspronkelijk art. 434 C. P. zoo als het was ¹⁾.

1 Bij Arr. II. R. 24 April 1855 werd beslist, dat, zoo het geval van brandstichting, omschreven bij art. 13 n°. 5 der Wet van 29 Junij 1854 niet bestaat, de straf niet wordt veranderd, maar integendeel art. 434 C. P. van volle toepassing is.

HOOFDSTUK III.

ART. 434 C. P. STRAFT ALLEEN BRANDSTICHTING IN DEN EIGENDOM VAN ANDEREN.

Wat het wezen der zaak betreft, bleef dus bij ons de bepaling omtrent brandstichting onveranderd; tegen hem die zijn eigen goed door vuur vernielt, werd niet uitdrukkelijk straf bedreigd.

„Alwie opzettelijk den brand heeft gestoken in gebouwen — of in brandbare stoffen, derwijze geplaatst om den brand tot deze zaken of eene van die te doen overgaan, zal” enz. is het nog bij ons.

Zijn nu onder de gebouwen en andere daar vermelde zaken, ook die van den eigenaar begrepen?

Wel zegt Carnot¹⁾: „Pour qu'il y ait crime, dans le sens du Code, au cas d'incendie, il faut que le prévenu de s'en être rendu compable ait eu la *volonté* d'incendier *la propriété d'autrui*; en heeft insgelijks het Hof van Cassatie in Frankrijk beslist: „que l'art. 434 C. P. suppose que le feu aura été mis volontairement à *des édifices*

1) Commentaire sur le C. P. ad art. 434 n°. II.

appartenant à autrui;"¹⁾ maar uit de onbestemde redactie die in het algemeen spreekt van gebouwen enz. blijkt dat de wetgever, zoowel eigendommen van den dader, als van anderen op het oog kan hebben gehad.

Uit de geheele wet moet men dus de bedoeling trachten af te leiden, want: *Incivile est, nisi tota lege perspecta, una aliqua particula ejus proposita, judicare vel respondere.*

Het opschrift van Boek III Tit. II van het Wetboek van Strafrecht luidt: *Misdaden en wanbedrijven tegen bijzondere personen* en begrijpt daaronder misdrijven zoo tegen de personen als eigendommen van anderen gepleegd.

Die titel is in twee hoofdstukken verdeeld, waarvan het eerste handelt over: *Misdaden en wanbedrijven tegen personen,*

en het tweede over: *Misdaden en wanbedrijven tegen de eigendommen.*

In het laatste hoofdstuk onder de afdeeling: *Vernielingen, bedervingen, schaden,* vindt men art. 434.

Brandstichting behoort dus tot de misdrijven tegen de eigendommen; het is een attentat à la propriété door middel van vuur.

En welke beteekenis zou het nu kunnen hebben te spreken van aanranding, misdaad tegen eigen goed ondernomen?

Wanneer de wet misdaden en wanbedrijven tegen personen en eigendommen straft, dan kan zij onmogelijk iets anders daarmede bedoelen dan personen en eigendommen van anderen: want hoe zou iemand zijn eigen zaak kunnen stelen of zich zelve bedriegen en opligten?

1) Eveneens het Hof van Cassatie in Belgie, arr. 10 Jan. 1844.

Evenmin als men iemand kan straffen wegens aanslag op zijn eigen leven, mag men dit doen wegens aanranding van zijn eigen goed: de zelfmoordenaar staat volkomen gelijk met hem, die zijn eigen goed door vuur vernielt.

Men zegge niet dat door den dood van hem, die zich zelven ombrengt alle strafvervolging onmogelijk wordt en bedreiging dus doelloos zou wezen; want wanneer het feit zelf strafbaar gesteld was¹⁾, dan zou én hij die zich aan poging én hij die zich aan medepligtigheid schuldig maakte, vallen in de termen der wet; daarom ook zegt Rauter²⁾: „le complice du suicide ne peut donc être puni, puisque le suicide n'est point un fait pénal.”

En niet alleen uit de plaatsing, maar ook uit het verband met andere artikelen, kan men duidelijk opmaken, dat art. 434 C. P. niet over goederen, die den dader toebehooren, spreekt.

In de geheele afdeeling, die handelt over *destructions*, *dégradations*, *dommages* van art. 434 tot art. 462 C. P. wordt geen enkel misdrijf genoemd, dat men tegen eigen goed zou kunnen begaan.

Art. 437 C. P. straft hem die zich, door welk middel ook, schuldig maakt aan vernieling van gebouwen — qu'il savait appartenir à autrui: eene eigene woning mag men dus omverhalen of afbreken, ook zelfs dan wanneer derden, bijvoorbeeld verzekeraars tegen dergelijke scha-

1) Etabliss. de St. Louis, § 88: „Se il avenoit que aucun hom se pendist ou se noïast ou s'occist en aucune manière, li meubles seroient au baron et aussi ceux de la fame.”

2) Traité théor. et prat. du droit crim. n°. 53. — De Engelsche wet evenwel straft poging tot zelfmoord met boete of gevangenis.

de, daardoor benadeeld werden; want het artikel spreekt uitsluitend over eigendommen *van anderen*.

Eveneens gewaagt art. 458 C. P., dat brandstichting door onvoorzigtigheid omschrijft, van l'incendie des propriétés mobilières ou immobilières *d'autrui* enz.; hieruit kan men het besluit trekken, dat ook art. 434 C. P. alleen over goederen *aan anderen toebehoorende*, spreekt.

Maar juist die bijvoeging van het woord *d'autrui* in andere artikelen, zeggen de voorstanders van het gevoelen dat brandstichting in eigen goed wel zou vallen in de termen van art. 434 C. P., bewijst dat daar, waar men die bijvoeging mist, zoowel goederen van den misdadiger als van anderen bedoeld zijn, want: qui de uno dicit, de altero negat.

Dat echter dit argument hier niet opgaat, wordt duidelijk als men ziet, dat slechts in eenige weinige artikelen van de geheele derde afdeeling als uitdrukkelijk vereischte tot de strafbaarheid gevorderd wordt, dat de daargenoemde zaken *aan anderen* toebehooren: in de meeste gevallen onderscheidt de wet niet of het goed den dader al of niet toebehoort; was het maken van onderscheid in die gevallen verboden, dan zoude men zijn eigen plantsoen niet mogen verwoesten (art. 444 C. P.), zijne eigene landbouwgereedschappen niet mogen vernielen (art. 451 C. P.) zijn eigen vee niet mogen doodden (art. 453 C. P.) enz.

En wilde men zich streng aan dit beginsel houden, dan zoude men op grond van art. 436 C. P.: La menace d'incendier *une* habitation ou toute autre propriété, sera punie enz. moeten aannemen, dat het mogelijk was zich zelve te bedreigen met brandstichting in eigen goed.

Brandstichting is dus een misdrijf tegen den eigendom, dat wil zeggen, tegen den eigendom van anderen: om aan te kunnen nemen dat de bedoeling van de wet eene andere was, zou eene *duidelijke, uitdrukkelijke* bepaling noodig wezen.

HOOFDSTUK IV.

BRANDSTICHTING IN EIGEN GOED IS IN DEN
REGEL ONSTRAFBAAR.

„Nous nous rappelons,” zegt Carnot ¹⁾, „d'avoir été conduit dans notre enfance, sur l'emplacement d'un ancien château, dont le propriétaire avait fait incendier une aîle pour donner à ses convives le spectacle d'un beau feu d'artifice: on peut taxer de folie le maître de ce château; mais il ne vint à la pensée de personne de supposer qu'il se fût rendu coupable de crime;” eigendom toch geeft het regt zijne zaak te gebruiken en te misbruiken. „La propriété suppose dans chaque particulier le droit de disposer de son bien, d'en abuser, s'il le veut” ²⁾.

De regel is dat men met het zijne naar welgevallen kan doen wat men wil; alle beperking in de vrije beschikking daarover is uitzondering.

1) Commentaire sur le C. P. ad art. 434 n°. IV.

2) J. B. Say: Cours complet d'écon. polit. p. 424.

„Het ééne regt is het oorspronkelijke, het andere de beperking, de uitzondering. Niemand zal zeggen dat het staatsbelang door den eigendom der burgers beperkt wordt, maar wel omgekeerd, dat de eigendom der burgers beperkt wordt door het staatsbelang. En het is zonder twijfel voor onze vrijheid van het hoogste gewigt, dat de wetgever van het beginsel doordrongen zij, dat de eigendom in het algemeen het individuële, het oorspronkelijke is” 1).

Dat eigendomsregt mag niet willekeurig aan banden worden gelegd, maar alleen dan als de wet het *witdrukkelijk* gebiedt.

Art. 625 Burg. Wetb. zegt: Eigendom is het regt om van eene zaak het vrij genot te hebben en daarover op de volstrektste wijze te beschikken, mits:

- 1°. men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten en openbare verordeningen, en
- 2°. men aan de regten van anderen geen hinder toebrengt.

Men mag dus zijn eigen goed in den brand steken, zoo lang geen wet of openbare verordening dit *witdrukkelijk* verbiedt, en zoodanige wet of verordening bestaat er niet; in het eerste gedeelte van art. 434 C. P. wordt alleen over eigendommen van anderen gesproken, deze bepaling is dus niet toepasselijk.

Wanneer men nu al door die brandstichting hinder toebragt aan de regten van anderen, dan zou men wel in strijd met art. 625 Burg. Wetb. handelen; maar, bij het niet bestaan eener bepaling daaromtrent in het Wetboek van Strafrecht, evenmin met den dood kunnen gestraft

1) Mr. C. W. Opzoomer: Het burg. Wetboek Dl. I, p. 331 ad art. 625.

worden als hij die inbreuk maakt op de regten zijner buren, ten aanzien van gemeene heggen en andere zaken.

In het Crimineel Wetboek voor het Koninkrijk Holland wordt, nadat eerst brandstichting in goederen van anderen is omschreven, die daad, zoo zij in eigen goed wordt bedreven, *widrukkelijk* strafbaar gesteld bij art. 174, dat zegt: „Nog zullen met den strop gestraft worden, die deze daden begaan omtrent zoodanige goederen, hunzelven in eigendom toebehoorende, met oogmerk om daardoor soortgelijk onheil aan die van anderen te veroorzaken, eenige menschen in gevaar te brengen, vee of andere goederen, hun niet in eigendom toebehoorende, te doen verbranden of verloren gaan, hunne schuldeischers te leur te stellen of te bedriegen, den staat hunner zaken te bedekken, medelijden te verwekken, uit gedane assurantien voordeel te trekken, vermoedens van brandstichting van zich af te wenden, of op anderen te doen ontstaan, in de verwarring of opschudding voordeel te doen, of uit andere dergelijke booze inzichten en oogmerken.”

De hardheid van deze bepaling wordt eenigzins gematigd door die van het volgende artikel, dat den regter de bevoegdheid geeft, op grond van verzachtende omstandigheden de straf te verminderen ¹⁾.

1) Koning Lodewijk verzette zich zooveel mogelijk tegen het vaststellen van zware straffen: hij was er b. v. tegen met den dood hen te bedreigen, die brand stichtten in hunne gevangenis, zoo als bleek bij de discussien over art. 172 Crim. Weth. v. h. Kon. Holland: in het ontwerp had men de doodstraf voorgesteld, maar de Koning merkte op „que la peine de mort peut paraître trop forte en punition du crime dont il s'agit, lorsque celui-ci n'est commis que dans la seule vue de recouvrer sa liberté.” Cf. Précis des discuss. et des déib. du Cons. d'Etat sur le Code crim. de la Hollande, ad art. 172, p. 167.

Ook het Ontwerp van een Wetb. v. Strafrecht van 1842 ¹⁾, handelt over brandstichting in eigen goed.

Na zulks beschouwd te hebben als aanranding van personen, stelde het ontwerp die daad, zoo zij gepleegd werd aan onbewoonde gebouwen of vaartuigen enz., of aan losse en op zich zelve staande goederen, dan strafbaar:

1°. Als het daar opgenoemde den dader *niet* toebehoort.

2°. Als het hem *wel* toebehoort; doch hij de daad met een bedriegelijk oogmerk volvoert.

Op het voorbeeld van het ontwerp van 1827 (art. 262) ²⁾, geeft het ontwerp van 1842 in dit n°. 2 ongeveer woordelijk den inhoud van art. 174 Crim. Wetb. voor het kon. Holland terug.

Brandstichting in goederen, onverschillig of zij den dader al of niet toebehooren, die zoo geplaatst of gelegen zijn, dat het vuur gemakkelijk aan andere voorwerpen kan worden medegedeeld, werd gestraft als onmiddellijke brandstichting in die voorwerpen.

In dit laatste geval wordt ook voorzien bij onze tegenwoordige strafwet: hij namelijk die zijn eigen huis in den brand steekt, met het oogmerk zoo doende den eigendom van anderen te vernielen, zal gestraft kunnen

De doodstraf werd dien ten gevolge, uitgezonderd in geval van récidive, veranderd in geesseling, brandmerk, langdurige gevangenisstraf en verbanning uit het Koninkrijk.

1) Boek II, Tit. XX, Afdeling I.

2) Mr. van Rappard in zijne Aanmerkingen op h. ontw. v. een Wetb. v. Strafr. (Nijmegen 1827), 4de stukje p. 91, toont aan, dat het wenschelijk is de nadeelen weg te nemen die voortvloeiën uit het bestaan van brandwaarborgmaatschappijen.

worden niet wegens brandstichting in eigen goed; want dat is eene goorloofde daad; maar wegens brandstichting in den eigendom van anderen: hij handelt in strijd met de slotbepaling van art. 434 C. P., dewijl hij den brand steekt à des matières combustibles placées de manière à communiquer le feu à l'édifice d'autrui.

HOOFDSTUK V.

BRANDSTICHTING IN EIGEN GOED MET INZIGT ZICH DE VERZEKERINGSPENNINGEN TOE TE EIGENEN.

Ofschoon men in den regel aan ieder het regt toekent naar goedvinden met zijn eigendom te handelen en ook toegeeft dat men zijn huis mag verbranden, zoo maakt men hierop toch ééne uitzondering. Wanneer namelijk dat huis tegen brandschade is verzekerd, ontzegt men den eigenaar de vrije beschikking daarover, in zoo verre dat hij het niet door vuur mag vernielen.

Dergelijke onderscheiding ligt buiten de wet; men moet één van beiden: óf den brandstichter in eigen goed, die daardoor geene eigendommen van anderen in gevaar brengt, onstrafbaar stellen, óf de doodstraf toepassen ook op hem die zijn eigen onverzekerd huis, al stond het geheel afgezonderd, in den brand steekt.

Art. 434 C. P. toch vordert alleen dat men *volontairement* gehandeld hebbe, dat is dat men den wil had om de daad te plegen, hier de wil om in gebouwen enz. den brand te steken,

Door het woord *volontairement* wordt alleen brandstichting *par negligence ou imprudence*, waarover art. 458 C. P. handelt, uitgesloten; maar dat vereischte is geheel afgescheiden van de verzekering en bestaat niet meer of minder of het gebouw al of niet verzekerd was.

Immers niemand zal (ook al nam men eens aan dat art. 434 C. P. spreekt van eigendommen, den dader toebehoorende), aan de uitdrukking *volontairement* eene even ruime beteekenis toekennen als wanneer er van *doleus* handelen gesproken was en meenen dat daaronder alles verstaan moet worden wat in art. 174 Crim. Wetb. voor het Kon. Holland met name is genoemd. Wilde men dit, dan zou men ook op hem die zijn onverzekerd en alleen staand huis in den brand steekt, enkel om bij voorbeeld *medelijden te verwekken*, de doodstraf moeten toepassen.

Zelfs van de woorden *frauduleusement, à dessein de nuire*, die toch veel ruimer zin hebben dan het woord *volontairement*, zegt Mr. van Deirse ¹⁾, dat in hoe naauw verband zij ook mogen staan met het begrip van *dolus*, zij geen grond geven om met juistheid te bepalen wat de wetgever er door verstaan wil hebben.

Dat bij het vervaardigen van den Code Pénal niet gedacht is aan brandstichting in eigen goed met het doel zich de assurantiepenningen toe te eigenen, blijkt nog uit het Exposé des Motifs.

„Le Code,” wordt daar gezegd, „après s'être occupé des attentats à la propriété, qui ont pour objet de s'enrichir au dépens d'autrui, soit par fraude, soit par violence, s'occupe de ceux qui n'ont pour but que de

1) Algem. beginselen van Strafrecht, § 137.

satisfaire la vengeance, ou la haine, et qui dès-lors dérivent uniquement de la méchanceté.

Dans cette dernière espèce de crimes ou délits, le coupable ne prend point une chose qui appartient à autrui, afin d'en jouir lui-même; mais il détruit cette chose, pour qu'un autre n'en jouisse pas.

Au premier rang de ces attentats est le crime d'incendie" 1).

En in dienzelfden geest schreef ook Destriveaux: „Ce qui rend le crime d'incendie infiniment odieux, c'est qu'il ne peut procurer aucun avantage à celui qui le commet; la vengeance est le seul motif auquel on puisse le rattacher.”

De reden waarom men den eigenaar, die zijn verzekerd huis in den brand steekt, wil straffen, is hierin gelegen, dat hij zijne verzekeraars *benadeelt*, door eene onregtmatige daad.

Wel zou hier dus toepasselijk wezen art. 1401 Burg. Wetb.: Elke onregtmatige daad waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, stelt dengene door wiens schuld die schade veroorzaakt is in de verpligting om dezelve te vergoeden.

Maar in den regel lijden de assuradeurs geen schade; meestal zal er slechts eene mislukte poging tot bedrog of oplichting plaats vinden: hunne belangen zullen zelden gekrenkt worden, want geene verzekering behoeft de schade te vergoeden, veroorzaakt door schelmerij of moedwil van den verzekerde.

Doch ook zelfs in het geval dat de maatschappij moet betalen, zoude zij nog geene schade lijden door den

1) Motifs du Code Pénal-Séance du Corps législatif du 9 Fevr. 1810.

brand, hare goederen en gelden toch zouden door het *vuur* niet zijn gedeerd, alleen de *gevolgen* van den brand zouden haar benadoelen, de brand als brand niet.

Den brandstichter hier voor te straffen zoude hetzelfde zijn als hem, die eens anders huis leêg steelt, en daardoor in de gevolgen diens schuldoischers benadeelt, schuldig te verklaren aan diefstal jegens die schuldeischers.

Evenwel, de wet spreekt niet over *benadeeling van personen*, het misdrijf door art. 434 C. P. met straf bedreigd, bestaat in *beschadiging van goederen* door vuur; wanneer de maatschappij moest betalen zoude zij wel een geldelijk verlies lijden, maar geen enkel stuk van haar goed zou zijn détruit, dégradé, endommagé.

Dit blijkt nog meer uit eene vergelijking met art. 479 n°. 1 C. P. dat bepaalt: Degenen die buiten de gevallen van art. 434 tot 462 en dit ingesloten opzettelijk aan eens anders roerende eigendommen *schade* toegebracht zullen hebben. Hieruit toch volgt ten duidelijkste dat de geheele afdeeling en bepaaldelijk art. 434 C. P. alleen doelt op materiele *beschadiging* door vuur of andere middelen en niet op benadeeling.

Art. 434 C. P. straft dus geen brandstichting in eigen goed ook dan niet als die gepleegd is om verzekeringsmaatschappijen te bedriegen.

HOOFDSTUK VI.

BESLUIT.

Het gevolg van het voorgaande is, dat, hoe algemeen de woorden in het eerste lid van art. 434 C. P. gebruikt, ook mogen luiden, brandstichting in eigen goed volgens die bepaling in geen geval strafbaar is, dewijl daar alleen gebouwen van anderen bedoeld zijn; het in den brand steken van brandbare stoffen onverschillig of zij den dader of iemand anders toebehooren, wordt in het tweede gedeelte van het artikel dan strafbaar gesteld als eigendommen van anderen door dien brand in gevaar kunnen komen.

Van het benadeelen van verzekerings-maatschappijen spreekt art. 434 C. P. niet: dergelijke daad moest eer als bedrog dan als brandstichting gestraft worden.

Henke¹⁾ zegt dat brandstichting in eigen goed ongetwijfeld strafbaar is, als daardoor eigendommen van andere gevaar loopen. „Wenn hingegen die Lage des-

1) Handb. des Criminalrechts und d. Criminalpolitik, Dl. III, p. 104, not. 25.

selben nicht von dieser Art ist, so kann weder die Absicht die darin wohnenden Personen zu tödten, noch die Absicht Andere durch Täuschung um die Versicherungssumme zu betrügen, den Begriff der Brandstiftung begründen; sondern es ist in jenem Fall versuchter oder vollendeter Mord, in diesem eine durch Fälschung versuchte oder bewirkte Eigenthumsbeeinträchtigung zu bestrafen."

Feuerbach ¹⁾, na gezegd te hebben dat brandstichting in eigen goed dan *als zoodanig* strafbaar is:

1°. Als men eigen goed in den brand steekt met het doel den brand tot de eigendommen van anderen te doen overgaan, voegt hierbij:

„Tritt der Gesichtspunct unter n°. 1. nicht ein, so ist die Anzündung der eigenen Sache entweder straflos, oder in so ferne sie aus betrügerischen Absichten verübt wurde, als Betrug strafbar."

Zoo ook bepaalde het Beijersche Wetboek van 1813 in art. 252: „Geschähe diese Handlung ohne Gefahr für Menschen oder fremdes Eigenthum, in der Absicht eines Betrugers an Brandkassen oder ähnlicher Betrügereien wegen, so kommt die Strafe des gesetzlich ausgezeigten Betrugs in Anwendung."

Eveneens het Oostenrijksche Wetboek van 1803 in § 149: „Wer sein Eigenthum in Brand steckt, ohne das dabei fremdes Eigenthum Gefahr läuft von dem Feuer ergriffen zu werden, ist zwar nicht der Brandlegung, aber des Betrugers schuldig: in so ferne er dadurch Rechte eines Dritten zu verkürzen, oder Jemanden Verdacht zuzuziehen sucht."

1) Lehrb. des peinl. Rechts, § 364.

In het Pruissische Wetboek van 1851 komt brandstichting als aanranding van personen en eigendommen voor in den titel, die tot opschrift heeft: „Gemeingefährliche Verbrechen und Vergehen.” Brandstichting als middel om zijne assuradeurs te benadeelen, vindt men in den titel over „Betrug” gerangschikt; daar wordt gezegd dat hij, die „in betrügerischer Absicht eine gegen Feuersgefahr versicherte Sache in Brand setzt, oder ein Schiff, welches als solches oder in einer Ladung versichert ist, sinken oder stranden macht,” gestraft zal worden met tuchthuis en geldboete.

Even als het Pruissische behandelt het Saksische Wetboek brandstichting onder het opschrift: „Von gemeingefährlichen Handlungen.” Art. 210 van dat Wetboek bepaalt zonder onderscheid: „Hat Jemand einen ihm selbst gehörigen Gegenstand — oder einen fremden dergleichen Gegenstand mit Einwilligung des Eigenthümers inrechtswidriger Absicht, in Brand gesteckt, so” enz.

Omtrent brandstichting in eigen goed bepaalt het Thüringsche Wetboek in art. 163 het volgende: „Wird eine Brandstiftung an einem Gebäude verübt, welches dem Thäter eigenthümlich gehört, ohne das eine Gefahr für Personen oder fremde Gebäude vorhanden ist, so soll derselbe, wenn er sonst irgend eine Beeinträchtigung der Rechte Anderer beabsichtigte, mit Arbeitshaus nicht unter einem Jahre, oder Zuchthaus bis zu sechs Jahren, und wenn auch eine solche Absicht ermangelte, die Brandstiftung aber, um Andere zu schrecken, geschah, mit Gefängnisz bestraft, in anderen Fällen jedoch mit Strafe verschont werden.”

Veel vroeger stelde hier te lande, het ontwerp van

een lijfstraffelijk Wetboek, vervaardigd door Elout en Donker Curtius, dat „ook de zoodanigen brandstichting plegen, die in goederen door anderen verzekerd, aan anderen verpand, of op eenige wijze verbonden, brand doen ontstaan”¹⁾; en eene dergelijke bepaling vindt men ook in het bovenaangehaalde art. 174 van het Crim. Wetb. v. h. Kon. Holland.

Het nieuwe ontwerp in België behandelt brandstichting van art. 613 tot art. 627 zeer naauwkeurig.

Het maakt onderscheid bijvoorbeeld of de daad bij dag of bij nacht is gepleegd, — of er zich personen in het verbrande gebouw bevonden à la connaissance de l'auteur, dan of zulks niet het geval was.

Bij brandstichting in eigen goed wordt tot de strafbaarheid gevorderd, „que le feu ait été mis méchamment ou frauduleusement” (art. 616).

Het oude Engelsche strafregt onderscheidde bij brandstichting volstrekt niet, maar paste steeds de doodstraf toe²⁾.

Ook de nieuwere Engelsche wetten zijn zeer streng. Volgens een statuut van Victoria, wordt hij die brand sticht „with intent to injure or defraud any person” gestraft, onverschillig of het in brand gestokene den dader of iemand anders toebehoort.

Hetzelfde statuut stelt zelfs hem strafbaar, die den brand steekt „to his own house in a town without intending to injure another.”

Hobben aldus vreemde wetgevingen brandstichting in eigen goed en dat van anderen naauwkeurig onder-

1) Boek III, Hoofdst. VI, Afdcel. I, art. 6.

2) Cf. Blackstone: Comm. on the Laws of England, Book IV, Chapt. 16.

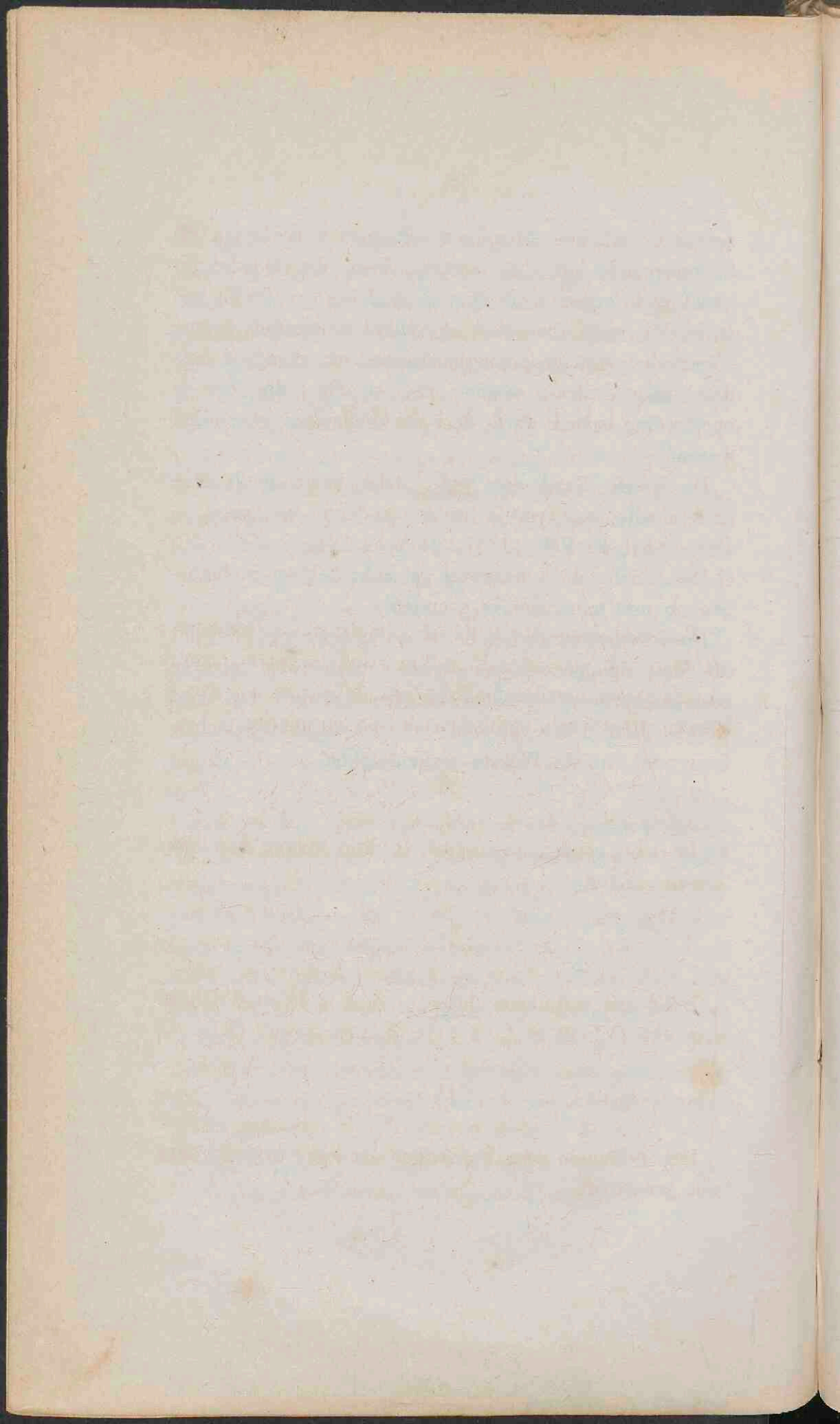
scheiden, uit het stilzwijgen van onze wet meenen wij te mogen afleiden, dat de regter hem, die door brandstichting in eigen goed zijne assuradeurs benadeelt, hoe onzodelijk zijne daad ook zij, niet kan straffen, want: „Geenerlei vergrijp, geenerlei wanbedrijf, geenerlei misdaad mag gestraft worden met straffen, die, eer de overtreding begaan werd, door de wet niet aangekondigd waren.”¹⁾

De Hooge Raad der Nederlanden heeft steeds eene andere uitspraak gevelde, onder anderen bij arrest 30 Dec. 1845, 16 Febr. 1847, 24 April 1849, 7 Mei 1850, 9 Dec. 1856; doch naar wij getracht hebben te betoogen op min aannemelijke gronden.

Daarom betreuren wij het met Mr. Schooneveld²⁾ dat de Regering geene termen heeft gevonden om bij eene zoo geschikte gelegenheid als het ontwerp van Wet van 29 Junij 1854 aanbod, het toch altijd twijfelachtig vraagpunt, bij de Wet te verduidelijken.

1) Art. 4 C. P.

2) Wetb. van Strafrecht ad art. 434.

STELLINGEN.

I.

Non facio cum Mühlenbruch: Doctrina Pandectarum, dl. II p. 443 dicente: „Cum mixti quodammodo negotii naturam ista donatio habeat, insinuatio non est necessaria, etiamsi 500 solidorum summa excedatur.”

II.

In jactu missilium potius traditio quam derelictio inesse videtur.

III.

Nulla est antinomia inter L. 7 § 2 D. de Publ. in rem act. (VI. 2) et L. 2 § 16 D. pro emptore (XLI. 4).

IV.

Het erkennen van overledene kinderen is naar onze wet geoorloofd.

V.

Ook gedurende het recht van opstal heeft de grondeigenaar den eigendom van het opgestelde.

VI.

Bij overeenkomst mag worden afgeweken van het voorschrift vervat in art. 1329 § 1 B. Wb.

VII.

Art. 1466 § 2 B. Wb. kan alleen uit het oud-Romeinsch recht verklaard worden.

VIII.

De bedoeling van art. 1561 B. Wb. is ook in ons recht niet onduidelijk.

IX.

Makelaars in onroerende goederen worden door ons Wb. v. K. niet erkend.

X.

De commissionair, bedoeld in art. 79 Wb. v. K. staat niet volkomen met een' gewoon lasthebber gelijk.

XI.

De wissel-verbindtenis tusschen trekker en betrokkene ontstaat niet uit lastgeving.

XII.

De borgstelling van art. 177 § 1 Wb. v. K. kan na den betaaldag niet gevorderd worden.

XIII.

In geval van art. 76 Wb. v. Burg. Regtsv. behoeft de eischer zijne vordering niet volledig te bewijzen.

XIV.

Teregt zegt Georget (*Médecine lég. relat. à l'intelligence* p. 115 § 3 *ivresse*): „La loi ne comprend pas et ne pouvait comprendre l'ivresse au nombre des motifs d'excuse.”

XV.

Bij medepligtigheid aan bankbreuk zijn niet toepasselijk de artt. 59 en 60 C. P.

XVI.

De straf van eerloosverklaring, zoo als die voorkomt in den Code Pénal van 1810, is te verwerpen.

XVII.

Teregt leert de Bosch Kemper (Wb. v. Sv. dl. I, p. 186): „ter zake van bankbreuk kan door het O. M. geene strafvordering worden ingesteld, tenzij de vermoedelijk schuldige vooraf in staat van faillissement zij gesteld.”

XVIII.

De veroordeelde heeft het regt niet de hem door den Koning verleende gratie te weigeren.

XIX.

Af te keuren is het gevoelen van Montesquieu waar hij zegt (Espr. des lois, livr. XIX ch. 8): „A force de se rendre l'esprit frivole, on augmente sans cesse les branches de son commerce.”

XX.

Het delgen van staatschuld wordt niet bevorderd door het oprigten van een amortisatie-fonds.

XXI.

Teregt zegt J. B. Say (Cours d'écon. polit. p. 372): „En tout pays le nombre des habitants s'élève autant que le permet la production totale du pays et ne va jamais au delà.”

